

SLOVENŠČINA, 5. razred

UČNA TEMA: Narečja

POTEK URE

Na začetku povemo kakšen stavek v narečju ali pokrajinskem jeziku iz določenega dela Slovenije.

Drug drugega pozorno poslušamo in poskušamo ugotoviti, kaj je bilo povedano ter iz katerega narečja stavek izvira.

S pomočjo zemljevida določimo območje, kjer govorijo v omenjenem narečju.

Poslušamo avdio posnetke različnih narečij in poskušamo razumeti sporočilo besedila ter prepoznati, za katero narečje gre.

S pomočjo zemljevida nato poiščemo območje, kjer govorijo v tem narečju.

Poslušamo primer idrijskega narečja:

<https://www.youtube.com/watch?v=4Qh9ppFOKbo>

Poskušajmo poimenovati vsa slovenska narečja, ki jih poznamo, in določiti območja, kjer jih govorijo.

Razmišljamo, katero narečje nam je najbolj razumljivo in zakaj ter katero razumemo najmanj.

S skupnim pogovorom ugotovimo, zakaj je knjižni jezik pomemben – ker omogoča, da se vsi Slovenci razumemo in se v njem sporazumevamo.

Odprimo delovni zvezek na strani 34.

Pred poslušanjem posnetka se pripravimo in smo posebej pozorni na jezik nastopajočih.

Posnetek poslušamo, nato naredimo kratek premor in ga poslušamo še enkrat.

Samostojno odgovorimo na vprašanja iz 1. naloge.

Ko primerjamo odgovore, jih po potrebi dopolnimo ali popravimo.

Eden izmed nas prebere besedilo z razmislekom.

Nato poslušamo beneško pravljico o starem psu, najprej v narečju in potem še v knjižnem jeziku. V delovni zvezek (stran 35, naloga 2) zapišemo svoj odgovor, katera različica se nam zdi boljša in zakaj.

V paru rešimo 3. in 4. nalogo na 35. strani, nato skupaj pregledamo rešitve in jih po potrebi dopolnimo.

V delovnem zvezku na strani 36 rešimo 5. nalogo.

10. Vsaka vas ima svoj glas

Izvedeli bomo:

- 👉 kaj je narečje,
- 👉 kdaj in kje ga uporabljamo.

Si pri orientaciji pomagaš s telefonom? Kaj pa če ta ne najde poti? V tej zgodbi sta se junaka znašla drugače.

📺 Pozorno poslušaj posnetek, nato pa reši naloge.

a) O čem govori posnetek? Zapiši v eni povedi.

.....

b) Koga sta gospa in gospod prosila za pomoč? Zakaj?

.....

c) Zakaj nista razumela pojasnila?

.....

1

e) Ali so osebe na posnetku iz istega dela Slovenije? Kako to vpliva na njihovo sporazumevanje?

.....

d) Pravilno dopolni povedi. Izbiraj med besedami: knjižni jezik in neknjižni jezik.

Gospod in gospa v avtu se pogovarjata v

Domačin, ki ju je napotil v pravo smer, je govoril v

e) Domačin je govoril v ribniškem narečju. Napiši tri narečne besede, ki jih je uporabil.

.....

.....

Si že kdaj v pižami nakupoval(a) v trgovini? Seveda ne! Tako kot obleko tudi jezik prilagajamo različnim okoliščinam. V narečju se običajno sporazumevamo v svojem domačem okolju.

 Poslušaj beneško pravljico o starem psu najprej v narečju, nato pa še v knjižnem jeziku. Utemelji, katera različica je po tvojem mnenju boljša.

2

.....

.....

.....

Zapiši naslove pesmi, ki jih znaš zapeti v narečju.

3

.....

.....

.....

V Sloveniji ima vsaka vas svoj glas, slovenščina namreč pozna okoli 50 narečij. Narečja bogatijo naš jezik, zato jih ohranjajmo in negujmo.

K vsakemu odlomku ljudske pesmi zapiši, v katerem narečju je zapisana. Izbiraj med koroškim, primorskim, rovtarskim, gorenjskim, dolenskim, panonskim in štajerskim narečjem.

Prošel je prošel, pisani vuzem,
došel je došel Zeleni Jure,
na zelenem konji, po zelenem polji.
Dajte mu, dajte, Jurja darovajte ...

Čin, čin, čin Drežnica, kje so kozice?
Gori na skalici, kjer ni vodice.

Vsi so venci vejli,
vsi so venci vejli,
samo moj zeleni.

4

Jaz pa pojdem na Gorenjsko,
jaz pa pojdem na Gorenjsko,
jaz pa pojdem na Gorenjsko,
gor na gorenje Štajersko.

Škofja Loka velemesto
nikol ni blo in nikol ne bo,
noter majo krive ceste, da zaviti je res težko.

Peter Pavel žakel šiva, kaj, kaj, kaj.
Peter Pavel žakel šiva, kaj, kaj, kaj.
Zakaj pa tebi žakel bode?
Zakaj pa tebi žakel bode?

Črni Peter cvirn prede,
kaj, kaj, kaj.
Zakaj pa tebi cvirn bode,
kaj, kaj, kaj?

Prikazan je zemljevid slovenskih narečij.

a) S pomočjo spodnjega zemljevida ugotovi, kateri narečni skupni pripadaš. Zapiši jo.

.....

.....

b) Ali tvoji starši pripadajo isti narečni skupini kot ti? Pojasni.

.....

.....

5

